

MUISTIO

Sisä-Savon kansalaisopiston opistotoimikunnan kokous

Torstai 24.9.2026 klo 16.00-17.00

Teams

Paikalla: Pirjo Backman (pj), Ann-Mari Karvinen, Matti Vääntinen, Anne Karhunen, Hanna Airaksinen, Jaana Ruuskanen, Henry Soininen (varajäsen Vesteriselle), sekä esittelijä, kansalaisopiston rehtori Markus Hyytinen

Poissa: Sanna Nissinen, Inkeri Palmio, Vesa Vesterinen, Minna Peltolehto

1. Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi

2. Sisä-Savon kansalaisopiston lukuvuoden 2026-27 toiminnasta

Sisä-Savon kansalaisopistossa toteutui keväällä 2026 noin 7.000 vapaana sivistystyönä järjestettyä opetustuntia. Keväällä 2025 tuntimäärä oli noin 6.600 tuntia. Arvio vuoden 2026 toteutuvasta tuntimäärästä on 13.500-13.700 tuntia eli jonkin verran enemmän kuin vuonna 2025. Lukuvuoden 2026-27 osalta kursseja on suunniteltu noin 470 (473 kurssia lv. 2025-26 suunniteltiin). Opistokunnittain suunniteltujen kurssien määrä on pääosin samalla tasolla kuin ennenkin. Lukuvuoden osalta toteutuneiden kurssien määrä riippuu osallistujamäärästä ja siitä, kuinka paljon lukuvuoden aikana järjestetään uusia kursseja.

Juhlalukuvuoden merkeissä opisto jalkautui elokuussa jokaiseen opistokuntaan toritapahtumaan. Leppävirran 12.8.2026 tapahtuma torilla keräsi 100-150 henkeä. Opisto tarjosi hernekeittoa ja paikalla oli muutamia tuntiopettajia kertomassa omasta kurssitarjonnastaan. 13.8.2026 järjestettiin Rautalammilla lettuiltä, joka keräsi lettujen ja musiikin ääreen noin 50 henkeä. Vesannolla 19.8. järjestettiin samoin lettukestit ja paikalla oli opiston tuntiopettajia runoilemassa, laulamassa ja tanssimassa. Tervossa paikallinen bändi tanssitti ihmisiä päivätapahtumassa 20.8. ja Suonenjoella oli yhteistapahtuma MansikkaTerassi -tapahtuman kanssa Suonenjoen torilla 26.8. Lisäksi opisto osallistui 15.8. Suonenjoen Harrastemessuille sekä 8.8. Leppävirran Perinneleikkipäivään Sorsakoskella.

Kurssitarjontaan on tuotu uusia tai pitkään tarjonnasta poissa olleita kursseja kuten Tähtitieteen -kurssi, Ystäväpiirit Suonenjoella (toiminta siirtyi opiston kurssitoiminnaksi), useita erilaisia kädentaitojen lyhytkursseja kuten Gellipainanta ja Sunnuntaimaalarit sekä Kässäkerho. Luentotarjontaan kuuluu muun muassa Ylen toimittaja Pekka Niirasen luento nuoresta Kekkosesta etsivän keskuspoliisin palveluksessa, entisen eduskunnan puhemiehen Anu Vehviläisen luento, tutkimusjohtaja Tuomas Kuhmosen luento maaseudun mahdollisuuksista ja tv-kasvo Kimmo Ohtosen luento luonnon monimuotoisuudesta.

Opistotoimikunta käy keskustelua lukuvuoden 2026-27 kurssitarjonnasta.

Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu.

3. Opiston markkinoinnista jatkossa ja painetusta oppaasta luopuminen

Kansalaisopiston verkkokauppa on keskeisin väylä päästä tutustumaan opiston kurssitarjontaan. Kyseistä verkkokauppaa Opistopalvelut.fi käyttää pääosa kansalaisopistosta. Osa suuremmista kansalaisopistoista käyttää omia verkkokauppojaan kurssi-ilmoittautumiseen. Sisä-Savon kansalaisopiston kursseille ilmoittaudutaan noin 85-90 prosenttisesti verkkokaupan kautta. Verkkokauppa tuo joustavuutta kurssitoiminnan esittelemiseen ja antaa myös yksittäisille tuntiopettajille mahdollisuuden saada esimerkiksi kuvia tai videoita vahvistamaan kurssimainontaa. Lisäksi opettajakuvauksia oman kuvan kera saadaan kurssin sisältötietoihin. Verkkokauppa on reaaliaikainen ja joustavampi kuin painettu opas.

Painetun oppaan kustannukset liikkuvat Sisä-Savon kansalaisopistossa noin 7.000 eurossa. Kustannusten lisäksi painettu opas on varsin työläs toteuttaa. Samanaikaisesti työstetään materiaalia verkkokauppaan ja sen jälkeen editoidaan materiaalia painettua opasta varten. Painetusta oppaasta luopumisen myötä kurssien suunnittelu-aika pitenee ja kurssisisältöjen laatuun on enemmän aikaa vaikuttaa erityisesti huhti-kesäkuun alku.

Esimerkiksi paikalliset lehdet tarjoavat jatkossa mahdollisuuksia saada opiston kursseja tietäväksi alueen asukkailla. Lisäksi erillisiä kopioituja listoja kursseista saadaan helposti kuntien kirjastoihin tms. paikkoihin jatkossa. Paikallismainontaa ja somemainontaa voidaan lisätä säästyneistä painetun oppaan kustannuksista. Oppaasta luopumista on käsitelty opiston vakiopettajien kevään kehittämissäpäivien yhteydessä ja tehty sisäisesti yhteinen päätös, että oppaasta luovutaan. Asia on otettu esille myös tuntiopettajien lukuvuoden avauskokouksessa Leppävirralla. Aihealue ei herättänyt suuria tunteita – näinhän moni opisto on jo tehnyt.

Sastamalan kansalaisopisto luopui painetusta oppaasta pari vuotta sitten. Opiston rehtori kuvaili tilannetta seuraavasti: *”Henkilöstö innostui muutokseen vapautuvan työajan motivoimana. Painetun oppaan tuottaminen vaati valtavan aikapanoksen ja muutoksia tuli kuitenkin aina painatuksen jälkeen. Sähköisen kurssikaupan ansiosta ohjelma voi olla aidosti dynaaminen ja elää kysynnän mukaan. Kurssit koskevat muutokset saadaan päivitettyä kurssikauppaan saman tien. Vapautuva työaika-resurssi keskitettiin sähköisten palvelujen kehittämiseen, verkkosivustauudistukseen, kurssikaupan kehittämiseen ja somemarkkinointiin.”*

Opistotoimikunta käy keskustelua painetusta oppaasta. Pohjaesityksenä on painetusta oppaasta luopuminen lukuvuoden 2027-28 alusta alkaen. Markkinointia korvataan erillisillä kopioitavilla kurssilistoilla opistokuntiin ja satsataan kohdennettuun asiakasmainontaan sekä some/paikallislehtimainontaan.

Päätettiin luopua painetusta oppaasta lukuvuoden 2027-28 alusta alkaen. Painotetaan digitaalista markkinointia ja opiston verkkokauppaa, käytetään yhteistyön eri kanavia kuntien kanssa, tehdään kurssilistauksista kopioita lukuvuoden alkuun esim. kirjastoihin.

4. Sisä-Savon kansalaisopisto hallinnoi yhteishanketta OmaVerkosto – kumppanuuksista voimaa kansalaisopistotyöhön

Sisä-Savon kansalaisopisto hallinnoi Opetushallituksen Vapaan sivistystyön laatu- ja kehittämishanke 2026 yhdessä 10 muun alueen kansalaisopiston kanssa. Kaikkiaan laatu- ja kehittämisavustusta myönnettiin 22 hankkeelle, joista OmaVerkosto-hanke on suurin eli 106.000 €+omarahoitussuus, yhteensä 132.500 euroa. Hanke on kaksivuotinen. Mukana hankkeessa ovat Kuopion, Sisä-Savon, Siilinjärven, Lapinlahden, Vieremän, Järvi-Saimaan, Kiuruveden, Sonkajärven, Pielavesi-Keiteleen, Iisalmen kansalaisopistot sekä Linnalan opisto. Alueen opistot toimivat kahden eri hyvinvointialueen alueella, Pohjois-Savo ja Etelä-Savo. Työllisyysalueita on kaikkiaan viisi näillä opistoalueilla: Ylä-Savo, Kuopio, Varkaus, Mikkeli ja Savonlinna.

Hankkeen tavoitteet:

Kumppanuuksien löytäminen - sidosryhmä- ja verkostoyhteistyön kehittäminen. Tavoitteena on sidosryhmäyhteistyön kartoittaminen, kehittäminen ja vaikuttavuuden lisääminen. *Hankeopistot etsivät verkostokumppaneita ja muodostavat työryhmiä hyvinvointi- ja työllisyysalueiden edustajien kanssa. Työryhmiin voi kuulua alueellisen tarpeen mukaan myös muita toimijoita. Kumppanuuksia voidaan solmia myös yhdistysten, järjestöjen, kylien ja yritysten kanssa.*

Kansalaisopistojen koulutustarjonnan kehittäminen verkostoyhteistyössä. Hankkeen kansalaisopistot rakentavat kurseja ja tapahtumia sekä muuta kumppanuuksia lisäävää toimintaa. Kohteena ovat erilaiset asiakasryhmät kuten heikot perustaidot omaavat ryhmät, työttömät, nuoret aikuiset ja muut erityisryhmät. Haetaan palveluita, jotka tukevat elämänhallintaa, aktiivista kansalaisuutta, työllistymisen edistymistä, parantavat paikallista kunnan verkostoyhteistyötä (työllisyys/hyvinvointipalvelut, liikuntaneuvonta, ohjaamo, vapaa sivistystyö tms).

Hyvien käytänteiden jakaminen paikallisesti, alueellisesti ja ylimaakunnallisesti. Hankeopistot käynnistävät pysyvää, paikallista ja alueellista, säännöllistä yhteistyötä opistojen, hyvinvointi- ja työllisyysalueiden ja muiden sidosryhmien välille. Tiedonvaihto eri osapuolten välillä jatkuu ja opistot saavat arvokasta tietoa jatkossakin kunkin toimijan asiakkaiden muuttuvista osaamistarpeista Säännölliseksi muodostuvan sidosryhmä- ja verkostoyhteistyön myötä hankkeen kansalaisopistot löytävät uusia keinoja parantaa eri asiakasryhmien osaamista, hyvinvointia ja elämänhallintaa. Myös paikallisesti ja alueellisesti hyvien käytänteiden jakaminen jatkuu ohjausryhmän tapaamisilla ja siten myös jakaminen tulee osaksi opistojen arkea.

Merkittiin käyty keskustelu tiedoksi

5. Muut asiat

-kysely vapaan sivistystyön tunnettuudesta: Kyselyn tavoitteena on selvittää näkemyksiä ja mielikuvia vapaasta sivistystyöstä ja sen tunnettuudesta. **Vastaathan kyselyyn viimeistään 25.9.2026 osoitteessa:** https://fi.eu.research.net/r/vapaasivistystyo-tunnettuus_kysely Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 10 minuuttia.

-Opetushallitus on tilannut Jyväskylän yliopistolta selvityksen, ja sen taustalla on Orpon hallitusohjelman tavoite tunnistaa vapaan sivistystyön merkitys osaamisen lisäämisessä ja harrastamisessa. Selvitystä ohjaa myös vapaan sivistystyön tulevaisuustyöryhmän (OKM036:00/2025) tehtävä analysoida vapaan sivistystyön tavoitetilaa vuodelle 2035 ja tunnistaa tarvittavia toimenpiteitä tavoitetilan saavuttamiseksi. Tulosten pohjalta laaditaan suositukset kielitarjonnan parhaalle mahdolliselle hyödyntämiselle.

-[vapaan sivistystyön tulevaisuustyö](#)

-[taiteen perusopetuksen lakimuutos](#)

-muut esille nousevat asiat

-seuraava kokous 10.12.2026 klo 16

Suonenjoella 24.9.2026

Markus Hyytinen, sihteeri